

RECENZIE

la monografia „Reabilitarea psihosocială a persoanelor post accident vascular cerebral” elaborată de Aurelia GLAVAN, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Glavan, Aurelia.

Reabilitarea psihosocială a persoanelor post accident vascular cerebral: Monografie. Coordonator științific: Nicolae Bucun. – Chișinău: IȘE, 2020 (Tipogr. „Print-Caro”). – 408 p.: fig., tab.

ISBN 978-9975-48-182-3.

Recenta lansare a monografiei *Reabilitarea psihosocială a persoanelor post accident vascular cerebral*, semnată de neurologul Aurelia Glavan, dr., conf. univ., este un eveniment editorial de excepție pentru mediul academic. Este o lucrare complexă, cu un conținut științific avansat, destinată psihologilor, medicilor, studenților, masteranzilor, doctoranzilor, precum și specialiștilor din domeniul reabilitării persoanelor cu dizabilități. Volumul a fost conceput în baza unui studiu teoretic și amplei activități empirice didactice și de cercetare științifică în calitatea autoarei de neurolog și psiholog.

Studiul teoretico-practic are un caracter pluridisciplinar, însumând informații de actualitate din medicină, psihologie, educație, reabilitare socială, dar și din varii domenii de cercetare, cu care se intercalează tematica abordată: biologie, fiziologie, anatomie, pedagogie etc. Lucrarea este un suport teoretic în arealul cercetărilor psihologice, precum și domeniile adiacente și tangențiale subiectului central examinat. Dna Aurelia Glavan aduce în atenție publică evoluțiile de ultimă oră vizând reabilitarea persoanelor post AVC: modelul bio-psiho-social, scop final fiind adaptarea și incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

Rezultatele cercetărilor reflectate în monografie comportă un caracter fundamental, și, în aceeași măsură, unul aplicativ, orientate fiind spre dezvoltarea procesului de reabilitare psihologică a pacienților cu dizabilități post AVC. Toate informațiile sunt expuse într-o structură coerentă – în cele cinci capitole ale monografiei. Arhitectonica reușită a lucrării facilitează parcurgera de către cititori a problematicii menționate.

În debutul volumului, dr., conf. univ. Aurelia Glavan invocă contribuțiile savanților internaționali și autohtoni într-un studiu istoric. Este clar formulat scopul și sarcinile lucrării, se argumentează importanța teoretică și practică a rezultatelor cercetării, inclusiv și cele proprii.

În cele cinci capitole, rațional structurate, autoarea tratează cele mai importante aspecte teoretice,

bio-psiho-sociale ale reabilitării, precum și mecanismele de aplicare în practică a acestora în domeniile de neuroreabilitare. Se prezintă, într-o ordine firească: Capitolul I, cu care debutează lucrarea (*Congruențe clinico-psiho-sociale ale reabilitării în accidentul vascular cerebral*), cuprinde o trecere în revistă a cercetătorilor străini și autohtoni preocupați de subiect, precum și o succintă analiză a studiilor realizate în domeniu. Acesta este structurat în cinci compartimente, în funcție de tematică: de la problema generală a accidentului vascular cerebral până la abordarea posibilităților de reabilitare post accident vascular cerebral. În rezultatul analizei efectuate, Dna Aurelia Glavan oferă o apreciere obiectivă a gradului de cercetare științifică a subiectului în literatura de specialitate și trasează – argumentat – propriile direcții de cercetare pe care urmează să le realizeze în lucrare. Cel de-al doilea capitol (*Paradigma reabilitării eficiente a persoanelor post accident vascular cerebral*) este consacrat conceptualizării procesului de eficientizare a reabilitării persoanelor cu status post AVC, reabilitarea fiind definită din perspectiva filosofică a fenomenului, a unor aspecte precum misiunea acesteia, sursele, modelele, valorile, orientările practice specifice, esența fiind în reprezentarea problemei ca fenomen uman existențial prin vulnerabilitatea, reziliența situației de dificultate definite drept probleme socioumane și nu doar pur sociale. În consecință, a fost elaborat un model complex care înglobează elemente ale unui sistem cu scopuri și obiective, principii, acțiuni, resurse psihosociale, modalități de reglare, resurse umane și materiale etc.

Capitolele III (*Rolul factorilor psihosociale în evoluția accidentului vascular cerebral*), IV (*Profilul socio-de-*

mografic al accidentului vascular cerebral) și V (*Particularități psihologice ale persoanelor post accident vascular cerebral*) reprezintă partea originală a monografiei, în care autoarea descrie și prezintă rezultatele experimentelor de constatare și formare. În urma unei evaluări psihologice ample, medicul și cercetătoarea Aurelia Glavan reușește să descrie profilul persoanelor post AVC – sub aspect demografic, precum și cel psihologic și social. Studiul psihologic multiaspectual efectuat, i-a permis autoarei elaborarea unui program psihoterapeutic complex: identificarea statutului pacienților – cognitiv, afectiv, de personalitate, social etc. – anume identificarea statutului cognitiv, afectiv, de personalitate, social etc. Conform rezultatelor practice obținute, acesta a contribuit esențial la eficientizarea procesului de reabilitare post AVC, la adaptarea socială a grupului de persoane studiat, ameliorându-le – astfel – calitatea vieții.

Lucrarea este completată de anexe cu referire la evaluarea și intervenția psihoterapeutică a persoanelor post accident vascular cerebral. Lista bibliografică impunătoare conține un număr de 497 de referințe, preponderent – autori români și ruși.

Monografia abordează principiile fundamentale și metodele uzuale necesare percepției coerente a fenomenelor fiziologice, psihologice, educative ale reabilitării complexe și efective a grupului vizat. În acest scop, actualitatea modelului bio-psiho-social este complementată prin următoarele compartimente:

educarea, învățarea, reînvățarea persoanelor cu un anumit grad de dizabilitate post AVC.

Prin analiza teoretico-științifică amplă, prin concluziile ce vizează reabilitarea psihologică și socială, făcute în lucrare, prin recomandările elaborate, autoarea contribuie la modernizarea și eficientizarea neuro-reabilitării. În opinia noastră, prin spectrul foarte larg al problemelor abordate, prin capacitatea de analiză și – în special – prin cea de interpretare a materialului factologic bogat, prin nivelul științific înalt, această lucrare este o carte de căpătâi pentru psihologi, medici, studenți, masteranzi, doctoranzi, dar și pentru publicul larg de cititori, interesat de subiectul abordat.

Colaborarea excelentă a două personalități – coordonatorul monografiei, regretatul academician Nicolae Bucun, doctor în medicină, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar și autoarea Aurelia Glavan, medic neurolog, doctor în psihologie, conferențiar universitar – a propulsat editarea monografiei *Reabilitarea psihosocială a persoanelor post accident vascular cerebral*.

Grație caracterului multidisciplinar inovativ, diversității subiectelor abordate și problemelor soluționate, sunt convinsă de faptul că volumul – în arealul românesc – are o deosebită valoare științifică în domeniul reabilitării psihologice a persoanelor cu dizabilități.

Cornelia BODORIN

doctor în psihologie, conferențiar universitar, logoped, Institutul de Medicină Urgentă IMSP